ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Petra Průchy a soudců Mgr. Jany Brothánkové a JUDr. Tomáše Langáška v právní věci žalobce: **Ing. V. Š.**, zast. JUDr. Stanislavem Hájkem, advokátem, se sídlem nám. Republiky 28, Plzeň, proti žalovanému: **Krajský úřad Plzeňského kraje**, se sídlem Škroupova 18, Plzeň, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 11. 2013, č. j. DSH/18283/13, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 29. 1. 2016, č. j. 17 A 52/2013 - 97,

takto:

I. Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 29. 1. 2016, č. j. 17 A 52/2013 - 97, **se ruší** a věc **se vrací** soudu k dalšímu řízení.

II. Ustanovenému zástupci žalobce JUDr. Stanislavu Hájkovi, advokátu, se sídlem nám. Republiky 28, Plzeň, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 3.400 Kč, která je splatná do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

Odůvodnění:

Včas podanou kasační stížností se žalobce (dále též „stěžovatel“) domáhá zrušení výše označeného rozsudku Krajského soudu v Plzni (dále „krajský soud“), jímž byla zamítnuta žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 11. 2013, č. j. DSH/18283/13 (dále „napadené rozhodnutí“). Napadeným rozhodnutím bylo zamítnuto odvolání stěžovatele a potvrzeno rozhodnutí Magistrátu města Plzně, odboru správních činností, oddělení dopravních přestupků, ze dne 24. 10. 2013, č. j. MMP/219999/13, kterým byl stěžovatel uznán vinným ze spáchání přestupku podle § 125c odst. 1 písm. a) bod první zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů (v provozu na pozemních komunikacích řídil vozidlo, na němž nebyly umístěny tabulky státní poznávací

značky), pro porušení § 5 odst. 1 písm. a) téhož zákona, za což mu byla uložena pokuta 5.000 Kč, zákaz řízení motorových vozidel na 6 měsíců a náhrada nákladů řízení 1.000 Kč.

Žalobce již v odvolání, a stejně tak v žalobě, tvrdil, že nebylo prokázáno, že vyjel z bydliště bez státní poznávací značky, resp. registrační značky. Žalobce sice připustil, že bezprostředně před jízdou to, zda jsou na vozidle registrační značky nekontroloval (to učinil naposledy cca 10 dnů před tím), nicméně současně tvrdil, že si nepovšiml, že by v době jeho výjezdu z bydliště registrační značky na vozidle chyběly. Podle žalobce velikost těchto předmětů je tak značná, že jejich absenci by musel zjistit. Při zadržení policií byl žalobce stresován, a tudíž nejprve předpokládal odcizení registračních značek. Později k vysvětlení situace připustil, či uvedl, že registrační značky mohly také odpadnout, neb projížděl po trase Slovanská alej, která byla ve stavu staveniště se značnými výmoly, a docházelo k enormním nárazům na vozidlo. Žalobce považoval za diskutabilní a za spekulaci, jaká všechna opatření měl jako řidič před výjezdem učinit, aby ověřil, že má registrační značky natolik dostatečně připevněné, aby nemohly při jízdě po rozkopané cestě upadnout. Žalobce uváděl, že cestou, ještě před Slovanskou alejí, potkával policejní hlídky, a žádná jej nezastavila, k čemuž by zřejmě, pokud by na vozidle registrační značky umístěny nebyly, došlo. Žalobce také uvedl, že vozidlo bylo po STK, a příp. krádež registračních značek ještě téhož dne, kdy byl zjištěn při tvrzeném přestupku policií, polici také nahlásil. Proto se také dovolával toho, aby si soud vyžádal stanovisko policie, zda došlo ke zcizení registračních značek (což se mu ostatně v minulosti již jednou stalo, a policie to rychle vypátrala). Současně uváděl, že je stálým řidičem bez záznamů v bodovém systému. Předložil také kopii novinového článku z prosince 2013 „Ohlédnutí za výlukami v roce 2013“, obsahující popis prováděné rekonstrukce předmětné vozovky v ulici Slovanská alej spolu s fotodokumentací prováděných prací, zejména na kolejích. Dále navrhl provést důkaz upozorněním Veřejného ochránce práv, že je nutno přestupek prokázat.

Krajský soud v napadeném rozsudku především uvedl, že žalobní námitky jsou shodné s odvolacími a žalovaný se jimi podrobně zabýval v napadeném rozhodnutí. Soud se s jeho závěry plně ztotožnil. To vztáhl především k úvahám žalobce, co bylo příčinou absence registračních značek při silniční kontrole - zda odcizení nebo jejich ztráta. V tomto směru vzal krajský soud za podstatné, že žalobce výslovně ve správním řízení uvedl, že před odjezdem z místa bydliště značky nekontroloval, z čehož jednoznačně vyplývá zavinění přestupku v podobě nevědomé nedbalosti, kdy žalobce v důsledku svého opomenutí zkontrolovat před jízdou registrační značky řídil motorové vozidlo, které nesplňovalo technické podmínky pro provoz na pozemních komunikacích. Soud také považoval za logickou a správnou úvahu žalovaného, že je zcela nepravděpodobná varianta skutkového děje tvrzená žalobcem, podle níž mělo dojít ke ztrátě, resp. odpadnutí, registračních značek až v místě, kde byly na silnici v důsledku oprav velké výmoly. Je totiž naprosto nepravděpodobné, že by ve stejném okamžiku a na stejném místě odpadly samy obě poznávací značky. Žalobcem navržené důkazy novinovým článkem o výlukách v roce 2013, vyrozuměním Policie ČR o odložení podezření z přestupku krádeže registračních značek, zápisem z technického průkazu žalobcova vozidla Peugeot 305 Combi (o krádeži registračních značek v r. 2003), ani upozorněním Veřejného ochránce práv, že je nutno přestupek prokázat, soud neprovedl z důvodu nadbytečnosti, neboť skutkový stav věci byl dle jeho názoru zjištěn bez důvodných pochybností.

V podané kasační stížnosti stěžovatel uplatnil důvody kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s."). Namítal, že soud provedl nesprávný výklad zákona o silničním provozu. Soud se odvolal na fakt, že žalobce opomněl zkontrolovat vůz před jízdou, z čehož vyplývá, že se žalovaný ani soud nechtěl věcí příliš zabývat, neboť odkázat na toto opomenutí znamená, že by žalobce musel před jízdou zkontrolovat tolik věcí, že by prakticky ani neodjel. Navíc stěžovatel považoval za nutné poukázat na to, že je velmi pravděpodobné, že by si všiml alespoň jedné chybějící registrační značky, neboť takový fakt je „více než do očí bijící". Dále stěžovatel poukazuje na závěr soudu, že je zcela nepravděpodobná varianta, tvrzená žalobcem, že značky mohly upadnout až v místě, kde byly na silnici v důsledku oprav velké výmoly, a k tomu uvádí, že pro takovýto názor nemá ani soud, ani žalovaný žádný důkaz a pouze si to myslí. Stěžovatel si však situaci, kdy značky mohou upadnout, představit jako možnou dokáže. Je toho názoru, že k posouzení aktuálního stavu je třeba znát aktuální situaci na místě, tím se však žalovaný ani soud nezabývaly. Stěžovatel současně poznamenal, že uložené sankce pro něj byly likvidační, navíc v situaci kdy, kdy na jeho oprávnění řídit vozidlo byla plně závislá jeho invalidní matka.

Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnil s napadeným rozsudkem, a setrval na tom, že považuje napadené rozhodnutí za správné.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., podle nichž byl vázán rozsahem a důvody, jež byly stěžovatelem v kasační stížnosti uplatněny. Neshledal přitom vady, k nimž by podle § 109 odst. 4 s. ř. s. musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost shledal **důvodnou.**

Nejprve se Nejvyšší správní soud musel vypořádat s namítanou nepřezkoumatelností jak rozhodnutí žalovaného, tak i napadeného rozsudku, neboť v případě shledání existence této vady je zpravidla další přezkum rozhodnutí krajského soudu bezpředmětný. Touto vadou v případě soudního rozhodnutí by se ostatně soud musel zabývat i tehdy, pokud by ji stěžovatel nenamítal (srov. § 109 odst. 4 s. ř. s.).

Stěžovatel konkrétně namítá, že registrační značky mu mohly být odcizeny, popř. že mohly odpadnout při jízdě po komunikaci se značnými výmoly, kde byla jízda provázena výraznými otřesy.

Argumentace žalovaného, a potažmo i soudu, že žalobce měl stav vozidla před jízdou náležitě zkontrolovat, se z povahy věci mohla vztahovat jen na případ, že registrační značky již v této fázi, tj. před započetím rozhodné jízdy, na vozidle nebyly, a z pohledu úvahových variant žalobce mohly být příp. odcizeny. To, že by si je odmontoval sám žalobce, označil již žalovaný za spekulaci.

Nicméně žalobce současně opakovaně uváděl, že toho by si patrně při příchodu k vozidlu všiml (i když přítomnost registračních značek na vozidle v tu chvíli cíleně

nekontroloval), a pak se mu jako možné vysvětlení nabízelo, že registrační značky mohly, či musely, z vozidla upadnout během jízdy, kdy jel po komunikaci, na níž byly v důsledku stavebních prací značné výmoly, a mohly se uvolnit i upevňovací rámečky registračních značek. A pro tento hypotetický případ je zřejmé, že tato skutečnost by nemohla být důsledkem opomenutí žalobce zkontrolovat registrační značky před započetím jízdy, jmenovitě opomenutí zkontrolovat, zda jsou registrační značky v danou chvíli na vozidle umístěny. Takové opomenutí by snad, a to jen obtížně představitelně, za daného stavu věci mohlo spočívat jedině v tom, že stěžovatel pravidelně či nepravidelně v průběhu jízdy nezastavoval, a průběžně opakovaně skutečnost trvání umístění registračních značek na vozidle nekontroloval. To však žalovaný, ani krajský soud, stěžovateli za vinu nekladly, a to ani ve spojení s tím, že si přinejmenším policejní hlídka musela být vědoma stavu vozovky, po které stěžovatel projel, a k němuž vztahoval možnost příp. upadnutí registračních značek. Zavinění, byť ve formě nevědomé nedbalosti, jak bylo dovozováno v posuzovaném případě, obsahuje vždy svoji složku volní, a ta může z povahy věci zahrnovat jen to, co lze s ohledem na okolnosti vždy té které věci po daném subjektu spravedlivě požadovat. Mírně nadneseně řečeno rozhodně nelze u technicky plně způsobilého vozidla (vozidlo bylo po STK) po řidiči spravedlivě požadovat, aby automaticky při každém „nárazu či otřesu“ vozidla na cestě s výmoly při jízdě zastavil a podrobně „kolem dokola“ kontroloval, zda z něj příp. něco neupadlo, a pro případ, že tak neučiní, z tohoto dovozovat nevědomou nedbalost s důsledky spáchání přestupku.

Žalobce podle názoru Nejvyššího správního soudu také správně namítal, že k posouzení aktuálního stavu předmětné komunikace s možnými dopady na vozidlo je třeba znát aktuální situaci na místě, čímž se však žalovaný ani soud, jak ostatně i Nejvyšší správní soud ověřil ze spisu, nezabývaly. Policie se při zjištění tvrzeného přestupku také nezabývala ani ohledáním stavu upevňovacích rámečků registračních značek na daném vozidle, ani příp. ověřením, zda se eventuelně některá z chybějících registračních značek následně poté na dotčeném úseku cesty nenašla, stejně jako nebylo prověřováno, zda řidič předtím projížděl okolo jiných policejních hlídek, které si eventuelně mohly všimnout příp. absence registračních značek na vozidle, apod.

Souhrnně se tak této možné alternativě nastoupení předmětného skutkového stavu (příp. upadnutí registračních značek v důsledku otřesů na komunikaci se značnými výmoly) tedy ani žalovaný, ani krajský soud, nevěnovaly dostatečnou pozornost. Žalovaný k tomu konstatoval, a krajský soud aproboval, že správní orgány nejsou povinny prokazovat důvod absence registračních značek na vozidle, tj. zda se tak stalo z důvodu krádeže, jejich sejmutí, či ztráty. Bez zřetele přitom v těchto souvislostech není ani skutečnost, že stěžovateli byly poměrně velmi rychle pro dané vozidlo předěleny registrační značky nové (což se nabízí zejména pro případy jejich prokazatelného odcizení, ztráty či zničení).

Žalobce také ve snaze přispět k náležitému zjištění skutkového stavu sám aktivně činil některé úkony a současně navrhoval provést hned několik důkazů. Žalobce mj. uvedl, resp. doložil, že vozidlo bylo po STK, stejně tak příp. krádež registračních značek nahlásil polici. Poukazoval rovněž, jak bylo již výše poznamenáno, na to, že od výjezdu až před Slovanskou alej potkával policejní hlídky, přičemž jej žádná nezastavila, k čemuž by

zřejmě, pokud by na vozidle registrační značky umístěny nebyly, došlo. Zataven policií byl až po projetí Slovanské aleje, která byla ve stavu stavební rekonstrukce.

Proto se také žalobce jednak dovolával toho, aby si soud vyžádal stanovisko policie, zda došlo k odcizení registračních značek (což se mu ostatně v minulosti již jednou stalo, a policie to vypátrala), dále pak předložil kopii novinového článku z prosince 2013 „Ohlédnutí za výlukami v roce 2013“ obsahující popis prováděné rekonstrukce předmětné vozovky v ulici Slovanská alej spolu s fotodokumentací prováděných prací, zejména na kolejích. Dále žalobce navrhl provést také důkaz upozorněním Veřejného ochránce práv, že je nutno přestupek prokázat. Krajský soud, jak je již shora uvedeno, však žádný z navrhovaných důkazů neprovedl, což odůvodnil nadbytečností, neboť skutkový stav věci byl podle jeho názoru zjištěn bez důvodných pochybností.

Nejvyšší správní soud je však v tomto směru opačného názoru. V situaci, kdy nebyla věnována náležitá pozornost zjištění, zda vzhledem ke stavu předmětné komunikace (značné výmoly a v důsledku nichž docházelo ke značným nárazům na vozidlo) mohly registrační značky z vozidla při jízdě po ní skutečně odpadnout, a soud se omezil toliko na konstatování, že je naprosto nepravděpodobné, že by ve stejném okamžiku a na stejném místě odpadly samy obě poznávací značky, aniž by proto měl jakýkoliv důkaz, Nejvyšší správní soud shledává napadený rozsudek nepřezkoumatelným.

Byl-li žalobce uznán vinným z přestupku, mohlo tomu tak být jen za situace, kdy by bylo jednoznačně prokázáno, že se vytýkaného přestupku, jakožto zaviněného jednání, dopustil. Napadený rozsudek však z takového spolehlivého zjištění nevychází, a společně s žalovaným staví toliko na úvaze, že je zcela nepravděpodobná varianta skutkového děje tvrzená žalobcem, podle níž mělo dojít ke ztrátě registračních značek až v místě, kde byly na silnici v důsledku oprav velké výmoly.

Neměl-li však žalovaný, a stejně tak ani krajský soud, vytýkanou skutečnost (vyloučení upadnutí registračních značek při jízdě) za prokázanou, nemohl dospět k rozhodnutí o vině žalobce za tvrzený přestupek. I když je předmětná skutková podstata přestupku (řízení vozidla na němž není umístěna tabulka státní poznávací značky, resp. „registrační značka“) koncipována jako nedbalostní, z povahy věci je zřejmé, že vědomě kontrolovat přítomnost registračních značek na vozidle bude řidič zpravidla jen tehdy, pokud se vyskytne nějaká okolnost, která může založit důvodnou pochybnost, zda daná značka nebyla odmontována nebo neupadla. To proto, že s výjimkou oprav vozidla, či výměn registrační značky, tyto na vozidlech bývají zpravidla připevněny „jednou pro vždy“ po celou dobu provozování vozidla, a tudíž také v praxi není v běžných situacích zcela zřejmým pravidlem cílená kontrola jejich umístění, či dostatečné pevnosti jejich upevnění, před každou jednotlivou jízdou (na rozdíl např. od kontroly funkce světel či okenních stěračů). I když důsledně vzato, takovouto povinnost řidiče z právní úpravy dovodit lze. Nicméně přesto, či proto, je také vždy, v případě zjištění, že na řízeném vozidle absentuje registrační značka (což jako příp. důsledek běžného provozu vozidla může být jen zcela výjimečné), třeba okolnostem absence této značky, či značek, a jejich zjištění věnovat náležitou pozornost, a to tím spíše, pokud má být z této skutečnosti dovozována odpovědnost za předmětný přestupek a specifikováno zavinění žalobce (nejde o odpovědnost „objektivní“). Tady se Nejvyšší správní soud nemůže bezezbytku ztotožnit

s poměrně kategoricky vyznívajícím názorem žalovaného, a potažmo i krajského soudu, že správní orgány nejsou povinny prokazovat důvod absence registračních značek na vozidle, tj. zda se tak stalo z důvodu krádeže, jejich sejmutí, či ztráty. V rámci náležitého zjištění skutkového stavu při podezření ze spáchání přestupku je mj. vždy nutno postavit najisto příčinnou souvislost mezi vytýkaným jednáním a jeho škodlivým následkem. A přinejmenším v tomto kontextu se mělo zjišťování předmětného skutkového stavu zaměřit také na okolnosti, za kterých mohlo či mělo dojít k odcizení, či sejmutí, a v posuzované věci zejména k příp. odpadnutí („utřepání“) předmětných registračních značek vozidla, neb jedině ve spojení s tím bylo možné dojít k úsudku, zda stěžovatel naplnil skutkovou podstatu vytýkaného přestupku také po stránce subjektivní (podle obsahu spisu ve formě nevědomé nedbalosti). Tzn., zda ač nevěděl, vědět měl a mohl.

Jestliže však v předmětném řízení, podle stávajícího textu odůvodnění rozhodnutí jak žalovaného, tak krajského soudu, nebylo prokázáno ani to, zda registrační značky byly či nebyly z vozidla odcizeny, ani to, zda na cestě s výmoly registrační značky upadly (pouze se toto označilo za nepravděpodobné) či neupadly, a příp. sejmutí značek stěžovatelem žalovaný současně označil za spekulaci, pak lze zřejmě jen stěží uzavřít, že v dané věci bylo náležitě prokázáno, že se stěžovatel vytýkaného přestupku, s ohledem na všechny (více či méně pravděpodobné) se nabízející alternativy „příběhu“, zaviněně dopustil.

Nejvyšší správní soud svými výše učiněným závěry nikterak nepředjímá, což jednak sám ani nemůže, a což ostatně ani na základě zjištění předmětného skutkového stavu tak, jak je předchozími rozhodnutími doložen, podle jeho názoru s určitostí učinit nelze, co bylo důvodem absence registračních značek na vozidle při předmětné kontrole stěžovatele hlídkou policie, a za jakých okolnosti k tomuto stavu došlo. Současně však ale považuje za potřebné, aby krajský soud (popř. žalovaný) vyložil zjištěný skutkový stav natolik, aby bylo možné nesporně dovodit, zda a v čem konkrétně spočívalo zavinění stěžovatele (byť jen ve formě nevědomé nedbalosti), jež mělo být rozhodné pro naplnění skutkové podstaty vytýkaného přestupku, tzn. i ve spojení s příčinnou souvislostí mezi vytýkaným jednáním a jeho škodlivým následkem, a toto aby také přezkoumatelně odůvodnil.

S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je důvodná, a proto podle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. napadený rozsudek jako nepřezkoumatelný zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. V tomto dalším řízení je krajský soud povinen se řídit se závazným právním názorem Nejvyšší správního soudu.

O případné náhradě nákladů řízení ve věci kasační stížnosti stěžovatele rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Ustanovenému zástupci stěžovatele Nejvyšší správní soud přiznal odměnu za zastupování a náhradu hotových výdajů v celkové výši 3 400 Kč, která se skládá z částky 3.100 Kč za jeden úkon právní služby spočívající v podání kasační stížnosti § 7 a § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb, ve znění pozdějších předpisů), a z částky 300 Kč za s tím

související režijní paušál (§ 13 odst. 1 a 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb.). Odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů bude ustanovenému zástupci stěžovatele vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Nejvyšší správní soud připomíná, že advokát ustanovený v řízení o kasační stížnosti zastupuje účastníka i v dalším řízení o žalobě před krajským soudem poté, co bylo rozhodnutí krajského soudu Nejvyšším správním soudem zrušeno (analogicky srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 4. 2010, č. j. 4 Azs 6/2010 – 42).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. září 2016

JUDr. Petr Průcha
předseda senátu